

PHẦN TỔNG QUÁT VỀ CỰC TRỊ TRONG MẠCH ĐIỆN RLC

Chủ đề 3: Bài toán cho R thay đổi.

- Trường hợp cuộn dây không có điện trở. **[Thuần cảm]**

o Xác định R để công suất P đạt giá trị cực đại. Tính giá trị cực đại đó.

+ Khi L, C, ω không đổi thì mối liên hệ giữa Z_L và Z_C không thay đổi nên sự thay đổi của R không gây ra hiện tượng cộng hưởng

+ Tìm công suất tiêu thụ cực đại của đoạn mạch:

$$\text{Ta có } P = RI^2 = R \frac{U^2}{R^2 + (Z_L - Z_C)^2} = \frac{U^2}{R + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R}}$$

Do U = const. nên để P = P_{max} thì $(R + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R})$ đạt giá trị min

Áp dụng bất đẳng thức Cosi cho 2 số dương R và $(Z_L - Z_C)^2$ ta được:

$$R + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R} \geq 2\sqrt{R \cdot \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R}} = 2|Z_L - Z_C|$$

Vậy $(R + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R})_{\min}$ là $2|Z_L - Z_C|$ lúc đó dấu "=" của bất đẳng thức xảy ra nên ta có

$$R = \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R} \Rightarrow R = |Z_L - Z_C| \text{ và } P_{\max} = \frac{U^2}{2R} = \frac{U^2}{2|Z_L - Z_C|} \text{ Lúc đó: } \cos\varphi = \frac{\sqrt{2}}{2}; \tan\varphi = 1 \text{ và } \varphi = \pi/4 \text{ (rad)}$$

o Cho R biến thiên từ R₁ → R₂. Xác định R để U_{Rmin}, U_{Rmax}. Tính các giá trị tương ứng.

+ Công thức tính hiệu điện thế giữa hai đầu điện trở R: $U_R = IR = \frac{U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}} \cdot R = \frac{U}{\sqrt{1 + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R^2}}}$

- U_{Rmax} khi R = R_{max} = R₂: $U_{R\max} = \frac{U}{\sqrt{1 + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R_2^2}}}$

- U_{Rmin} khi R = R_{min} = R₁: $U_{R\min} = \frac{U}{\sqrt{1 + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R_1^2}}}$

o Cho R biến thiên từ R₁ → R₂. Xác định R để U_{RLmax}, U_{RCmax}. Tính giá trị cực đại đó.

- Ta có $U_{RL} = I \cdot Z_{RL} = \frac{U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}} \cdot \sqrt{R^2 + Z_L^2} = \frac{U}{\sqrt{1 + \frac{Z_C^2 - 2Z_L \cdot Z_C}{R^2 + Z_L^2}}}$

- Để U_{RLmax} thì R = R_{max} = R₂.

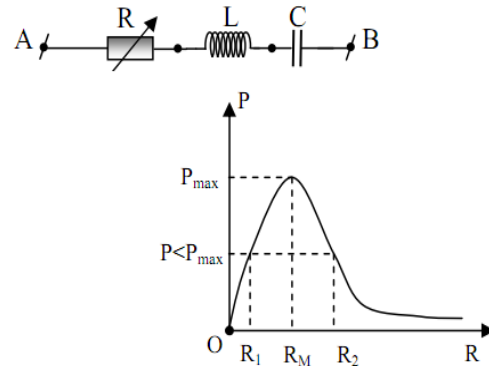
- Giải tương tự cho U_{RC}.

o Cho R biến thiên từ R₁ → R₂. Xác định R để P_{Rmin}, P_{Rmax}. Tính các giá trị tương ứng.

Ta có $P = RI^2 = R \frac{U^2}{R^2 + (Z_L - Z_C)^2} = \frac{U^2}{R + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R}}$

Đối với dạng bài tập này, ta phải xét trường hợp R₀ = |Z_L - Z_C| và khoảng từ R₁ → R₂.

- Nếu R₀ nằm trong khoảng từ R₁ → R₂ thì P_{Rmax} = $\frac{U^2}{2R_0}$; Để tính P_{Rmin} ta tính từng trường hợp rồi so sánh hai kết quả để tìm ra giá trị nhỏ nhất.

○ *Xác định giá trị của tần số f (hoặc L, hoặc C) để U_{LR}, U_{RC} không đổi khi thay đổi R*

Ta có:
$$U_{LR} = I \cdot Z_{LR} = \frac{U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}} \cdot \sqrt{R^2 + Z_L^2} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}{R^2 + Z_L^2}}} = \frac{U}{\sqrt{1 + \frac{Z_C(Z_C - 2Z_L)}{R^2 + Z_L^2}}}$$

Để U_{LR} không thay đổi khi thay đổi R (hay $U_{LR} \notin R$) thì phải thỏa mãn điều kiện: $Z_C = 2Z_L$, từ đó ta tính được f, hoặc L, C thỏa mãn.

Xét tương tự đối với U_{RC} :

$$U_{RC} = I \cdot Z_{RC} = \frac{U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}} \cdot \sqrt{R^2 + Z_C^2} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}{R^2 + Z_C^2}}} = \frac{U}{\sqrt{1 + \frac{Z_L(Z_L - 2Z_C)}{R^2 + Z_C^2}}}$$

U_{RC} không thay đổi khi thay đổi R (hay $U_{RC} \notin R$) thì phải thỏa mãn điều kiện: $Z_L = 2Z_C$, từ đó ta tính được f, hoặc L, C thỏa mãn.

- *Trường hợp cuộn dây có điện trở.*

○ *Xác định R để công suất $\mathcal{P}_{max}$. Tính giá trị cực đại đó.*

+ Khi L, C, ω không đổi thì mối liên hệ giữa Z_L và Z_C không thay đổi nên sự thay đổi của R **không** gây ra **hiện tượng cộng hưởng**

Ta có $\mathcal{P} = (R + r)I^2 = (R + r) \frac{U^2}{(R + r)^2 + (Z_L - Z_C)^2} = \frac{U^2}{(R + r) + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{(R + r)}}$

Để $\mathcal{P} = \mathcal{P}_{max} \Rightarrow (R + r + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R + r})_{min}$ thì: $R + r = \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R + r} \Rightarrow R + r = |Z_L - Z_C|$

Công suất tiêu thụ cực đại trên toàn mạch (R + r): $\mathcal{P}_{max} = \frac{U^2}{2(R + r)} = \frac{U^2}{2|Z_L - Z_C|}$

○ *Xác định R để công suất $\mathcal{P}_{Rmax}$. Tính giá trị cực đại đó.*

Ta có $\mathcal{P}_R = R \cdot I^2 = R \cdot \frac{U^2}{(R + r)^2 + (Z_L - Z_C)^2} = \frac{U^2}{R + 2r + \frac{r^2 + (Z_L - Z_C)^2}{R}}$

Để $\mathcal{P}_R = \mathcal{P}_{Rmax}$ khi $(R + 2r + \frac{r^2 + (Z_L - Z_C)^2}{R})_{min} \Rightarrow R = \frac{r^2 + (Z_L - Z_C)^2}{R} \Rightarrow R^2 = r^2 + (Z_L - Z_C)^2$

Công suất tiêu thụ cực đại trên điện trở R: $\mathcal{P}_{Rmax} = \frac{U^2}{2(R + r)} = \frac{U^2}{2r + 2\sqrt{r^2 + (Z_L - Z_C)^2}}$

- *Cho $R = R_1, R = R_2$ thì $\mathcal{P}$ như nhau.*

○ *Xác định các giá trị của R_1 hoặc R_2 tương ứng nếu cho $\mathcal{P}$.*

Từ công thức tính công suất: $\mathcal{P} = R \cdot I^2 = \frac{R \cdot U^2}{R^2 + (Z_L - Z_C)^2} \Rightarrow R^2 - \frac{U^2}{\mathcal{P}} R + (Z_L - Z_C)^2 = 0$.

Giải phương trình trên theo R ta thu được hai giá trị R cần tìm chính là hai nghiệm của phương trình R_1, R_2 .

Xác định giá trị của $\mathcal{P}$
$$\mathcal{P} = \frac{U^2}{R_1 + R_2}$$

○ **Xác định R để $\mathcal{P}$ cực đại nếu đề cho R_1 và R_2 .**

- Khi $R = R_1$: $\mathcal{P}_1 = R_1 \cdot I^2 = \frac{R_1 \cdot U^2}{R_1^2 + (Z_L - Z_C)^2} = \frac{U^2}{R_1 + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R_1}}$

- Khi $R = R_2$: $\mathcal{P}_2 = R_2 \cdot I^2 = \frac{R_2 \cdot U^2}{R_2^2 + (Z_L - Z_C)^2} = \frac{U^2}{R_2 + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R_2}}$

- $\mathcal{P}$ như nhau khi:

$$\mathcal{P}_1 = \mathcal{P}_2 \Leftrightarrow \frac{U^2}{R_1 + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R_1}} = \frac{U^2}{R_2 + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R_2}} \Rightarrow R_1 + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R_1} = R_2 + \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R_2}$$

$$\Rightarrow R_1 - R_2 = \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R_2} - \frac{(Z_L - Z_C)^2}{R_1} = \frac{(Z_L - Z_C)^2 \cdot (R_1 - R_2)}{R_1 R_2} \Rightarrow R_1 R_2 = (Z_L - Z_C)^2$$

Điều kiện để $\mathcal{P}$ đạt giá trị cực đại: $R = |Z_L - Z_C| \Rightarrow R^2 = (Z_L - Z_C)^2 = R_1 R_2$ hay $R = \sqrt{R_1 R_2}$

○ **Xác định R_2 khi đề cho biết R_1, Z_L, Z_C** : Phương pháp giải tương tự bài trên với chú ý rằng $R_1 R_2 = (Z_L - Z_C)^2 \rightarrow$ từ đó ta có thể tìm được giá trị thỏa mãn.

Chủ đề 4: Bài toán cho L thay đổi.

- **Xác định L để $\mathcal{P}_{max}, I_{max}, U_{Cmax}, U_{Rmax}$**

○ Khi thay đổi L, các đại lượng C, R không thay đổi nên tương ứng các đại lượng $\mathcal{P}_{max}, I_{max}$

U_{Cmax}, U_{Rmax} khi xảy ra cộng hưởng: $Z_L = Z_C$ hay $\omega L = \frac{1}{C\omega} \Leftrightarrow LC\omega^2 = 1 \Rightarrow L$

- **Xác định L để U_{Lmax} . Tính U_{Lmax} đó.**

○ Ta có: $U_L = I \cdot Z_L = \frac{Z_L \cdot U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2 + Z_C^2}{Z_L^2} - \frac{2 \cdot Z_C}{Z_L} + 1}} = \frac{U}{\sqrt{y}}$

○ Để U_{Lmax} thì y_{min} .

○ Dùng công cụ đạo hàm khảo sát trực tiếp hàm số:

$$y = \frac{R^2 + Z_C^2}{Z_L^2} - \frac{2 \cdot Z_C}{Z_L} + 1 = (R^2 + Z_C^2) \cdot \frac{1}{Z_L^2} - 2Z_C \cdot \frac{1}{Z_L} + 1$$

○ U_{Lmax} khi y_{min} hay $Z_L = \frac{R^2 + Z_C^2}{Z_C}$ và $U_{Lmax} = \frac{U \cdot \sqrt{R^2 + Z_C^2}}{R}$

○ Chú ý rằng khi đó u_{RC} vuông pha với u_{AB} .

- Xác định L để U_{RLmax} Tính U_{RLmax} [Lưu ý: R và L mắc liên tiếp nhau]

○ Ta có: $U_{RL} = I \cdot Z_{RL} = \frac{Z_{RL} \cdot U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}{R^2 + Z_L^2}}} = \frac{U}{\sqrt{1 + \frac{Z_C^2 - 2Z_L \cdot Z_C}{R^2 + Z_L^2}}} = \frac{U}{\sqrt{y}}$

○ Để U_{RLmax} thì y_{min} .

○ Dùng công cụ đạo hàm khảo sát trực tiếp hàm số: $y = 1 + \frac{Z_C^2 - 2Z_L \cdot Z_C}{R^2 + Z_L^2} = 1 + \frac{Z_C^2 - 2Z_C \cdot x}{R^2 + x^2}$

$\Rightarrow y' = \frac{(R^2 + x^2) \cdot (-2Z_C) - (Z_C^2 - 2Z_C \cdot x) \cdot 2x}{(R^2 + x^2)^2} = \frac{2Z_C \cdot x^2 - 2Z_C^2 \cdot x - 2Z_C R^2}{(R^2 + x^2)^2}$

○ U_{RLmax} khi y_{min} hay $x = Z_L = \frac{Z_C + \sqrt{4R^2 + Z_C^2}}{2}$.

Thay x vào biểu thức tính y: $y_{min} = \frac{4R^2}{4R^2 + 2Z_C^2 + 2Z_C \sqrt{Z_C^2 + 4R^2}} = \frac{4R^2}{(\sqrt{Z_C^2 + 4R^2} + Z_C)^2}$

và từ đó ta tính được $U_{RLMax} = \frac{2UR}{\sqrt{4R^2 + Z_C^2} - Z_C} = \frac{U(\sqrt{4R^2 + Z_C^2} + Z_C)}{2R} = \frac{U}{R} Z_L = \frac{RU}{Z_L - Z_C}$

- Cho $L = L_1, L = L_2$ thì $\mathcal{P}$ như nhau. Tính L để $\mathcal{P}_{max}$

○ Khi $L = L_1$: $\mathcal{P}_1 = R \cdot I_1^2 = \frac{R \cdot U^2}{R^2 + (Z_{L1} - Z_C)^2}$ ○ Khi $L = L_2$: $\mathcal{P}_2 = R \cdot I_2^2 = \frac{R \cdot U^2}{R^2 + (Z_{L2} - Z_C)^2}$

○ $\mathcal{P}$ như nhau khi: $\mathcal{P}_1 = \mathcal{P}_2 \Leftrightarrow \frac{R \cdot U^2}{R^2 + (Z_{L1} - Z_C)^2} = \frac{R \cdot U^2}{R^2 + (Z_{L2} - Z_C)^2} \Leftrightarrow |Z_{L1} - Z_C| = |Z_{L2} - Z_C|$

○ Nếu L_1 khác L_2 ta có thể viết lại phương trình trên: $Z_{L2} - Z_C = Z_C - Z_{L1} \Rightarrow Z_C = \frac{Z_{L1} + Z_{L2}}{2}$

○ Điều kiện để $\mathcal{P}$ đạt giá trị cực đại (cộng hưởng) khi: $Z_L = Z_C = \frac{Z_{L1} + Z_{L2}}{2}$ và $\mathcal{P}_{max} = \frac{U^2}{R}$

- Cho $L = L_1, L = L_2$ thì U_L như nhau. Tính L để U_{Lmax}

○ Khi $L = L_1$: $U_{L1} = Z_{L1} \cdot I_1 = \frac{Z_{L1} \cdot U}{\sqrt{R^2 + (Z_{L1} - Z_C)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2 + (Z_{L1} - Z_C)^2}{Z_{L1}^2}}} = \frac{U}{\sqrt{1 - \frac{2Z_C}{Z_{L1}} + \frac{R^2 + Z_C^2}{Z_{L1}^2}}}$

○ Khi $L = L_2$: $U_{L2} = Z_{L2} \cdot I_2 = \frac{Z_{L2} \cdot U}{\sqrt{R^2 + (Z_{L2} - Z_C)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2 + (Z_{L2} - Z_C)^2}{Z_{L2}^2}}} = \frac{U}{\sqrt{1 - \frac{2Z_C}{Z_{L2}} + \frac{R^2 + Z_C^2}{Z_{L2}^2}}}$

○ U_L như nhau khi:

$1 - \frac{2Z_C}{Z_{L1}} + \frac{R^2 + Z_C^2}{Z_{L1}^2} = 1 - \frac{2Z_C}{Z_{L2}} + \frac{R^2 + Z_C^2}{Z_{L2}^2} \Leftrightarrow 2Z_C \left(\frac{1}{Z_{L2}} - \frac{1}{Z_{L1}} \right) = (R^2 + Z_C^2) \left(\frac{1}{Z_{L2}^2} - \frac{1}{Z_{L1}^2} \right)$

$\Rightarrow \frac{Z_C}{R^2 + Z_C^2} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{Z_{L1}} + \frac{1}{Z_{L2}} \right)$

○ U_L đạt giá trị cực đại khi: $Z_L = \frac{R^2 + Z_C^2}{Z_C} \Rightarrow \frac{1}{Z_L} = \frac{Z_C}{R^2 + Z_C^2} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{Z_{L1}} + \frac{1}{Z_{L2}} \right)$

Chủ đề 5: Bài toán cho C thay đổi.

- **Xác định C để $\mathcal{P}_{max}$, I_{max} , U_{Lmax} , U_{Rmax}**

- Khi thay đổi C, các đại lượng L, R không thay đổi nên tương ứng các đại lượng $\mathcal{P}_{max}$, I_{max} , U_{Lmax} , U_{Rmax} khi xảy ra cộng hưởng: $Z_L = Z_C$ hay $\omega L = \frac{1}{C\omega} \Leftrightarrow LC\omega^2 = 1 \Rightarrow C$.

- **Xác định C để U_{Cmax} . Tính U_{Cmax} đó**

- Ta có: $U_C = I \cdot Z_C = \frac{Z_C \cdot U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2 + Z_L^2}{Z_C^2} - \frac{2 \cdot Z_L}{Z_C} + 1}} = \frac{U}{\sqrt{y}}$

- Để U_{Cmax} thì y_{min} .
- Dùng công cụ đạo hàm khảo sát trực tiếp hàm số:

$$y = \frac{R^2 + Z_L^2}{Z_C^2} - \frac{2 \cdot Z_L}{Z_C} + 1 = (R^2 + Z_L^2) \cdot \frac{1}{Z_C^2} - 2Z_L \cdot \frac{1}{Z_C} + 1$$

- U_{Cmax} khi y_{min} hay $Z_C = \frac{R^2 + Z_L^2}{Z_L}$ và $U_{Cmax} = \frac{U \cdot \sqrt{R^2 + Z_L^2}}{R}$
- **Khi đó u_{RL} vuông pha với u_{AB} .**

- **Xác định C để U_{RCmax} . Tính U_{RCmax}** [Lưu ý R, C mắc liên tiếp nhau.]

- Ta có: $U_{RC} = I \cdot Z_{RC} = \frac{Z_{RC} \cdot U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}{R^2 + Z_C^2}}} = \frac{U}{\sqrt{1 + \frac{Z_L^2 - 2Z_L \cdot Z_C}{R^2 + Z_C^2}}} = \frac{U}{\sqrt{y}}$

- Để U_{RCmax} thì y_{min} .
- Dùng công cụ đạo hàm khảo sát trực tiếp hàm số:

$$y = 1 + \frac{Z_L^2 - 2Z_L \cdot Z_C}{R^2 + Z_C^2} = 1 + \frac{Z_L^2 - 2Z_L \cdot x}{R^2 + x^2}$$

$$\Rightarrow y' = \frac{(R^2 + x^2) \cdot (-2Z_L) - (Z_L^2 - 2Z_L \cdot x) \cdot 2x}{(R^2 + x^2)^2} = \frac{2Z_L \cdot x^2 - 2Z_L^2 \cdot x - 2Z_L R^2}{(R^2 + x^2)^2}$$

- U_{RCmax} khi y_{min} hay $x = Z_C = \frac{Z_L + \sqrt{Z_L^2 + 4R^2}}{2}$ và từ đó ta tính được U_{RCmax} tương ứng

$$U_{RCmax} = \frac{U \left(\sqrt{4R^2 + Z_L^2} + Z_L \right)}{2R} = \frac{2UR}{\sqrt{4R^2 + Z_L^2} - Z_L} = \frac{U}{R} \cdot Z_C = \frac{RU}{Z_C - Z_L}$$

- **Cho $C = C_1$, $C = C_2$ thì $\mathcal{P}$ như nhau. Tính C để $\mathcal{P}_{max}$**

- Khi $C = C_1$: $\mathcal{P}_1 = R \cdot I_1^2 = \frac{R \cdot U^2}{R^2 + (Z_L - Z_{C1})^2}$
- Khi $C = C_2$: $\mathcal{P}_2 = R \cdot I_2^2 = \frac{R \cdot U^2}{R^2 + (Z_L - Z_{C2})^2}$

- $\mathcal{P}$ như nhau khi: $\mathcal{P}_1 = \mathcal{P}_2 \Leftrightarrow |Z_L - Z_{C1}| = |Z_L - Z_{C2}|$

- Nếu C_1 khác C_2 ta có thể viết lại phương trình trên: $Z_L - Z_{C1} = Z_{C2} - Z_L \Rightarrow Z_L = \frac{Z_{C1} + Z_{C2}}{2}$

- Điều kiện để $\mathcal{P}$ đạt giá trị cực đại (cộng hưởng) khi: $Z_C = Z_L = \frac{Z_{C1} + Z_{C2}}{2}$ và $\mathcal{P}_{max} = \frac{U^2}{R}$

- Cho $C = C_1, C = C_2$ thì U_C như nhau. Tính C để U_{Cmax}

o Khi $C = C_1: U_{C1} = Z_{C1} \cdot I_1 = \frac{Z_{C1} \cdot U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_{C1})^2}} = \frac{U}{\sqrt{1 - \frac{2Z_L}{Z_{C1}} + \frac{R^2 + Z_L^2}{Z_{C1}^2}}}$

o Khi $C = C_2: U_{C2} = Z_{C2} \cdot I_1 = \frac{Z_{C2} \cdot U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_{C2})^2}} = \frac{U}{\sqrt{1 - \frac{2Z_L}{Z_{C2}} + \frac{R^2 + Z_L^2}{Z_{C2}^2}}}$

o U_C như nhau khi:

$$1 - \frac{2Z_L}{Z_{C1}} + \frac{R^2 + Z_L^2}{Z_{C1}^2} = 1 - \frac{2Z_L}{Z_{C2}} + \frac{R^2 + Z_L^2}{Z_{C2}^2} \Leftrightarrow 2Z_L \left(\frac{1}{Z_{C2}} - \frac{1}{Z_{C1}} \right) = (R^2 + Z_L^2) \left(\frac{1}{Z_{C2}^2} - \frac{1}{Z_{C1}^2} \right)$$

$$\Rightarrow \frac{Z_L}{R^2 + Z_L^2} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{Z_{C1}} + \frac{1}{Z_{C2}} \right)$$

o U_C đạt giá trị cực đại khi: $Z_C = \frac{R^2 + Z_L^2}{Z_L} \Rightarrow \frac{1}{Z_C} = \frac{Z_L}{R^2 + Z_L^2} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{Z_{C1}} + \frac{1}{Z_{C2}} \right)$

Chủ đề 6: Bài toán cho ω thay đổi.

- Xác định ω để $\mathcal{P}_{max}, I_{max}, U_{Rmax}$

o Khi thay đổi ω , các đại lượng L, C, R không thay đổi nên tương ứng các đại lượng $\mathcal{P}_{max}$

I_{max}, U_{Rmax} khi xảy ra cộng hưởng: $Z_L = Z_C$ hay $\omega L = \frac{1}{C\omega} \Leftrightarrow LC\omega^2 = 1 \Rightarrow \omega$.

- Xác định ω để U_{Cmax} . Tính U_{Cmax} đó.

o $U_C = Z_C \cdot I = \frac{Z_C \cdot U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}{Z_C^2}}} = \frac{U}{\sqrt{R^2 + \left(\omega L - \frac{1}{\omega C}\right)^2}}$

$$= \frac{U}{\sqrt{\omega^4 L^2 C^2 + \omega^2 (R^2 C^2 - 2LC) + 1}} = \frac{U}{\sqrt{x^2 L^2 C^2 + x(R^2 C^2 - 2LC) + 1}} = \frac{U}{\sqrt{y}}$$

o U_{Cmax} khi y_{min} hay $x = \omega^2 = \frac{2LC - R^2 C^2}{2L^2 C^2} = \frac{1}{L^2} \left(\frac{L}{C} - \frac{R^2}{2} \right) \Rightarrow \omega_c = \frac{1}{L} \sqrt{\frac{L}{C} - \frac{R^2}{2}}$

và từ đó ta tính được $U_{Cmax} = \frac{2LU}{R\sqrt{4LC - R^2 C^2}}$.

- Xác định ω để U_{Lmax} . Tính U_{Lmax} đó.

o $U_L = Z_L \cdot I = \frac{Z_L \cdot U}{\sqrt{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2 + (Z_L - Z_C)^2}{Z_L^2}}} = \frac{U}{\sqrt{R^2 + \left(\omega L - \frac{1}{\omega C}\right)^2}}$

$$= \frac{U}{\sqrt{\frac{1}{\omega^4 L^2 C^2} + \frac{1}{\omega^2} \left(\frac{R^2}{L^2} - \frac{2}{LC} \right) + 1}} = \frac{U}{\sqrt{x^2 \frac{1}{L^2 C^2} + x \left(\frac{R^2}{L^2} - \frac{2}{LC} \right) + 1}} = \frac{U}{\sqrt{y}}$$

o U_{Lmax} khi y_{min} hay $x = \frac{1}{\omega^2} = \frac{L^2 C^2}{2} \left(\frac{2}{LC} - \frac{R^2}{L^2} \right) = C^2 \left(\frac{L}{C} - \frac{R^2}{2} \right) \Rightarrow \omega_L = \frac{1}{C} \cdot \frac{1}{\sqrt{\frac{L}{C} - \frac{R^2}{2}}}$

và từ đó ta tính được $U_{Lmax} = \frac{2LU}{R\sqrt{4LC - R^2 C^2}}$.

- Cho $\omega = \omega_1, \omega = \omega_2$ thì $\mathcal{P}$ như nhau. Tính ω để $\mathcal{P}_{max}$

○ Khi $\omega = \omega_1: \mathcal{P}_1 = R \cdot I_1^2 = \frac{R \cdot U^2}{R^2 + (Z_{L1} - Z_{C1})^2} = \frac{R \cdot U^2}{R^2 + \left(\omega_1 L - \frac{1}{\omega_1 C}\right)^2}$

○ Khi $\omega = \omega_2: \mathcal{P}_2 = R \cdot I_2^2 = \frac{R \cdot U^2}{R^2 + (Z_{L2} - Z_{C2})^2} = \frac{R \cdot U^2}{R^2 + \left(\omega_2 L - \frac{1}{\omega_2 C}\right)^2}$

○ $\mathcal{P}$ như nhau khi:

$$\mathcal{P}_1 = \mathcal{P}_2 \Leftrightarrow \omega_1 L - \frac{1}{\omega_1 C} = \frac{1}{\omega_2 C} - \omega_2 L \Rightarrow (\omega_1 + \omega_2)L = \frac{1}{C} \left(\frac{1}{\omega_1} + \frac{1}{\omega_2} \right) \Rightarrow \omega_1 \omega_2 = \frac{1}{LC}$$

○ Điều kiện để $\mathcal{P}$ đạt giá trị cực đại (cộng hưởng) khi:

$$Z_C = Z_L \Rightarrow \omega^2 = \frac{1}{LC} = \omega_1 \omega_2 \Rightarrow \omega = \sqrt{\omega_1 \omega_2}$$

- Cho $\omega = \omega_1, \omega = \omega_2$ thì U_C như nhau. Tính ω để U_{Cmax}

○ Khi $\omega = \omega_1: U_{C1} = Z_{C1} \cdot I_1 = \frac{U}{\omega_1 C \sqrt{R^2 + \left(\omega_1 L - \frac{1}{\omega_1 C}\right)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\omega_1^2 C^2 R^2 + (\omega_1^2 LC - 1)^2}}$

○ Khi $\omega = \omega_2: U_{C2} = Z_{C2} \cdot I_2 = \frac{U}{\omega_2 C \sqrt{R^2 + \left(\omega_2 L - \frac{1}{\omega_2 C}\right)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\omega_2^2 C^2 R^2 + (\omega_2^2 LC - 1)^2}}$

○ U_C như nhau khi:

$$U_{C1} = U_{C2} \Leftrightarrow \omega_1^2 C^2 R^2 + (\omega_1^2 LC - 1)^2 = \omega_2^2 C^2 R^2 + (\omega_2^2 LC - 1)^2$$

$$\Rightarrow C^2 R^2 (\omega_1^2 - \omega_2^2) = LC (\omega_2^2 - \omega_1^2) [LC (\omega_2^2 + \omega_1^2) - 2] \Rightarrow C^2 R^2 = -2L^2 C^2 \left[\frac{1}{2} (\omega_2^2 + \omega_1^2) - \frac{1}{LC} \right]$$

$$\Rightarrow \frac{1}{2} (\omega_2^2 + \omega_1^2) = \frac{1}{L^2} \left(\frac{L}{C} - \frac{R^2}{2} \right)$$

○ Điều kiện để U_{Cmax} khi: $\omega_C^2 = \frac{1}{L^2} \left(\frac{L}{C} - \frac{R^2}{2} \right) = \frac{1}{2} (\omega_1^2 + \omega_2^2)$

- Cho $\omega = \omega_1, \omega = \omega_2$ thì U_L như nhau. Tính ω để U_{Lmax}

○ Khi $\omega = \omega_1: U_{L1} = Z_{L1} \cdot I_1 = \frac{U}{\omega_1 L \sqrt{R^2 + \left(\omega_1 L - \frac{1}{\omega_1 C}\right)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2}{\omega_1^2 L^2} + \left(1 - \frac{1}{\omega_1^2 LC}\right)^2}}$

○ Khi $\omega = \omega_2: U_{L2} = Z_{L2} \cdot I_2 = \frac{U}{\omega_2 L \sqrt{R^2 + \left(\omega_2 L - \frac{1}{\omega_2 C}\right)^2}} = \frac{U}{\sqrt{\frac{R^2}{\omega_2^2 L^2} + \left(1 - \frac{1}{\omega_2^2 LC}\right)^2}}$

○ U_L như nhau khi:

$$U_{L1} = U_{L2} \Leftrightarrow \frac{R^2}{\omega_1^2 L^2} + \left(1 - \frac{1}{\omega_1^2 LC}\right)^2 = \frac{R^2}{\omega_2^2 L^2} + \left(1 - \frac{1}{\omega_2^2 LC}\right)^2$$

$$\Rightarrow \frac{R^2}{L^2} \left(\frac{1}{\omega_1^2} - \frac{1}{\omega_2^2} \right) = \frac{1}{LC} \left(\frac{1}{\omega_1^2} - \frac{1}{\omega_2^2} \right) \left[2 - \frac{1}{LC} \left(\frac{1}{\omega_1^2} + \frac{1}{\omega_2^2} \right) \right]$$

$$\Rightarrow \frac{R^2}{L^2} = \frac{2}{L^2 C^2} \left[LC - \frac{1}{2} \left(\frac{1}{\omega_1^2} + \frac{1}{\omega_2^2} \right) \right] \Rightarrow \frac{1}{2} \left(\frac{1}{\omega_1^2} + \frac{1}{\omega_2^2} \right) = LC - \frac{R^2 C^2}{2} = C^2 \left(\frac{L}{C} - \frac{R^2}{2} \right)$$

○ Điều kiện để U_{Lmax} khi: $\frac{1}{\omega_L^2} = C^2 \left(\frac{L}{C} - \frac{R^2}{2} \right) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{\omega_1^2} + \frac{1}{\omega_2^2} \right)$

- Cho $\omega = \omega_1$ thì U_{Lmax} , $\omega = \omega_2$ thì U_{Cmax} . Tính ω để $\mathcal{P}_{max}$.

○ U_{Lmax} khi $\omega_1 = \frac{1}{C} \cdot \frac{1}{\sqrt{\frac{L}{C} - \frac{R^2}{2}}}$

○ U_{Cmax} khi $\omega_2 = \frac{1}{L} \sqrt{\frac{L}{C} - \frac{R^2}{2}}$

○ Điều kiện để $\mathcal{P}$ đạt giá trị cực đại (cộng hưởng) khi:

$$Z_C = Z_L \Rightarrow \omega^2 = \frac{1}{LC} = \omega_1 \omega_2 \Rightarrow \omega = \sqrt{\omega_1 \omega_2}$$